T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2018/89
KARAR NO : 2018/96
KARAR TR: 26.02.2018

ÖZET : Davacı Kurum vekili tarafından,Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığınca, Türkiye Taşkömürü Kurumu, Kozlu Taş Kömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğüunvanlı işyerinde yapılan denetim sonucu, buişyerinin yeraltı çalışmalarında işin durdurulmasına ilişkin Heyet Kararı sonucunda oluştuğu öne sürülenüretim kaybından doğanzararın tazmin edilmesi için, dilekçe ile davalı idareye yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGIYERİNDE görülmesi gerektiği hk

KARAR

Davacı : Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. M. D.
Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

O L A Y : Davacı kurum vekili,davadilekçesinde; "1- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı İş Müfettişlerinin 07/10/2015 tarih ve 7156-TDB-42, 10077-TDB-19 sayılı idari tedbir raporuna istinaden İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığı 08/10/2015 tarih ve Durdurma Kararı konulu heyet kararında; TTK Taşkömürü İşletme Müessese Müdürlüğünün tamamında işin durdurulması kararı almıştır.

İşin Durdurulması kararının ve gereğinin yapılması hususu 09/10/2015 tarihinde Kozlu Kaymakamlığınca Kurumumuza bağlı Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğü'ne bildirilmiştir.

2- Tarafımızca aynı tarihte iş durdurularak Kozlu Kaymakamlığı'na bilgi verilmiştir.

3- 6331 sayılı Kanunun 25/4 maddesi işveren işin durdurulma kararının yerine getirildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde, yetkili iş mahkemesinde işin durdurulması karara itiraz edebilir hükmüne istinaden Kurumumuz Hukuk Müşavirliğince Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı kararının iptali için iş mahkemesine süresinde başvuruda bulunmuştur.

4- Zonguldak 2.İş Mahkemesinin 11.11.2015 tarih ve 2015/1013 Esas no'lu ve 2015/903 Karar no'lu mahkeme kararı doğrultusunda, davanın açık yargılanması sonucunda, mahallinde yapılan kesif, sunulan belgeler, alınan bilirkişi heyeti raporu ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde İş Teftiş Kurulu Ankara Gurup Başkanlığı'nın 08.10.2015 tarihinde TTK Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesi unvanlı iş yerinde işin Durdurulması Kararının Kaldırılmasına 6331 Sayılı Yasanın 25. maddesi uyarınca 11.11.2015 tarihinde kesin olarak karar verilmiştir.

5- İdarenin bu işlemi sonucunda kurumumuz maddi zarara uğradığından iş bu tam yargı davasını açıyoruz…

…Davalı Kuruma bağlı İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığı'nın 08/10/2015 tarihli Durdurma Kararı sonucunda oluşan zararın bu davaya ilişkin kısmının tazminine yönelik talebimizin reddine dair 08/02/2016 tarih ve 48031567-640-E.317 sayılı işlemin (ek-9) iptali ve bilirkişi raporu sonucunda hesaplanacak miktara göre ıslah ve fazlaya dair haklarımız saklı kalmak kaydı ile şimdilik 1,00 TL maddi zararın başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile davalıdan tahsiline karar verilmesi…"talebiyle idariyargı yerinde dava açmıştır.

Zonguldak İdare Mahkemesi:24.2.2017 gün ve E:2016/193, K:2017/482 sayı ile, idari işlemden kaynaklı bir zararın tazmini için davacı tarafça yapılan ihtiyari başvuru neticesinde tesis edilen işlemin iptali ve zararın tazmini talepli davada, yetkili Mahkemenin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 36/a maddesine göre "İdari uyuşmazlığı çözümlemeye yetkili" mahkeme olacağı; çözümlemeye yetkili mahkemenin de işlemi tesis eden idarenin bulunduğu yer mahkemesi olacağı; neticeten, bakılan davanın Ankara İdare Mahkemelerinin yetki alanında olduğu sonuç ve kanaatine varıldığı gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanunun 15/1-a maddesi uyarınca davanın yetki yönünden reddine karar vermiştir.

ANKARA 12. İDARE MAHKEMESİ: 21.4.2017 gün ve E:2017/1047, K:2017/1185 sayı ile, davacı Kuruma ait işyerinde işin durdurulmasına ilişkin kararın hukuki denetim görevinin adli yargı yerine ait olması; bu hukuki denetimin îdare Hukukuna ilişkin kuralların uygulanmasına yönelik düzenlemeler kapsamında yapılmaması ve uyuşmazlığın idari yargıda dava konusu edilebilecek idari bir işlemden doğan tam yargı davası niteliği taşımaması karşısında, işin durdurulmasına ilişkin işlem gibi işin durdurulmasına ilişkin işlemin sonucu ortaya çıktığı iddia edilen maddi zarara yönelik tazminat isteminin de görüm ve çözümünün adli yargı yerince yapılması gerektiği sonucuna varıldığından, Mahkemelerinin bu davanın görüm ve çözümünde görevli bulunmadığı nedeniyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/l-(a) maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı kurum vekili aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 42. İŞ MAHKEMESİ: 10.7.2017 gün ve E:2017/337, K:2017/489 sayı ile,

Eldeki davada 5521 sayılı Kanun kapsamında iş mahkemelerinin görevine giren bir husus bulunmadığı; söz konusu uygulamanın davalı bakanlık bünyesinde bulunan İş Teftiş Kurulu kararının uygulanmasından kaynaklandığı, her ne kadar Ankara 5. İdare Mahkemesince verilen 2017/953 Esas (sehven yazılmış, doğrusu Ankara 12. İdare Mahkemesince verilen E: 2017/1047) sayılı kararda, dava konusu uyuşmazlık hakkında iş mahkemelerinin görevli olduğu ifade edilmiş ise de, söz konusu tespitin hukuka uygun olmadığı, zira davalı bakanlığa bağlı idarenin uyguladığı işlemin haksız olmasından kaynaklanan tazminat davasının, tam yargı davası mahiyetinde olduğu, bu kapsamda yargı yolunun caiz olması dava şartı olmadığından, dava konusu talep hakkında idare mahkemelerinin görevli olduğu anlaşıldığından 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b ve 115/2. maddeleri gereğince davanın yargı yolu caiz olmaması sebebiyle usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı idare vekilince istinaf isteminde bulunulmuştur.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi :26.10.2017 gün ve E:2017/3689, K:2017/2589 sayı ile, davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353-(1) b-1 maddesi gereğince esastan reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili idari ve adli yargı yerlerince verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğunu ileri sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle Ankara 42. İş Mahkemesine vermiş olduğu 6.12.2017 tarihli dilekçesiyle Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasını talep etmiş olmakla, Ankara 42. İş Mahkemesinin 23.1.2018 tarih ve E:2017/337 sayılı üst yazısı ile Mahkememize gönderilmiş olup, 31.1.2018 tarihinde kayda girmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 26.02.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; idari ve adli yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ileDanıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Davacı Kurum vekili tarafından, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığınca, Türkiye Taşkömürü Kurumu, Kozlu Taş Kömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğü unvanlı işyerinde yapılan denetim sonucu, buişyerinin yeraltı çalışmalarında işin durdurulmasına ilişkin 8.10.2015 tarihliHeyet Kararı sonucunda oluştuğu öne sürülenüretim kaybından doğanzararın tazmin edilmesi için, 15/12/2015 tarih ve 6619 sayılı dilekçe ile davalı idareye yapılan başvurunun reddine ilişkin 08/02/2016 tarih ve E.317 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasanın "Yargı Yolu" başlıklı 125. maddesinin birinci fıkrasında, "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." hükmüne, son fıkrasında da, "İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür." hükmüne yer verilmiştir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. Maddesinde " (1) Bu Kanunun amacı; işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir." hükmüne;

"Kapsam ve istisnalar" başlıklı 2. Maddesinde "(1) Bu Kanun; kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere tüm çalışanlarına faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

(2) Ancak aşağıda belirtilen faaliyetler ve kişiler hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz:

a) Fabrika, bakım merkezi, dikimevi ve benzeri işyerlerindekiler hariç Türk Silahlı Kuvvetleri, genel kolluk kuvvetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının faaliyetleri.

b) Afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri.

c) Ev hizmetleri.

ç) Çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapanlar.

d) Hükümlü ve tutuklulara yönelik infaz hizmetleri sırasında, iyileştirme kapsamında yapılan işyurdu, eğitim, güvenlik ve meslek edindirme faaliyetleri.

e) (Ek: 10/9/2014-6552/15 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 14/5/2015 tarihli ve E.: 2014/177, K.: 2015/49 sayılı Kararı ile.) " hükmüne,

"İşin durdurulması" başlıklı 25. Maddesinde "(1) İşyerindeki bina ve eklentilerde, çalışma yöntem ve şekillerinde veya iş ekipmanlarında çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir husus tespit edildiğinde; bu tehlike giderilinceye kadar, hayati tehlikenin niteliği ve bu tehlikeden doğabilecek riskin etkileyebileceği alan ile çalışanlar dikkate alınarak, işyerinin bir bölümünde veya tamamında iş durdurulur. Ayrıca çok tehlikeli sınıfta yer alan maden, metal ve yapı işleri ile tehlikeli kimyasallarla çalışılan işlerin yapıldığı veya büyük endüstriyel kazaların olabileceği işyerlerinde, risk değerlendirmesi yapılmamış olması durumunda iş durdurulur.

(2) İş sağlığı ve güvenliği bakımından teftişe yetkili üç iş müfettişinden oluşan heyet, iş sağlığı ve güvenliği bakımından teftişe yetkili iş müfettişinin tespiti üzerine gerekli incelemeleri yaparak, tespit tarihinden itibaren iki gün içerisinde işin durdurulmasına karar verebilir. Ancak tespit edilen hususun acil müdahaleyi gerektirmesi hâlinde; tespiti yapan iş müfettişi, heyet tarafından karar alınıncaya kadar geçerli olmak kaydıyla işi durdurur.

(3) İşin durdurulması kararı, ilgili mülki idare amirine ve işyeri dosyasının bulunduğu Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğüne bir gün içinde gönderilir. İşin durdurulması kararı, mülki idare amiri tarafından kolluk kuvvetleri marifetiyle

yirmidört saat içinde yerine getirilir. Ancak, tespit edilen hususun acil müdahaleyi gerektirmesi nedeniyle verilen işin durdurulması kararı, mülki idare amiri tarafından kolluk kuvvetleri marifetiyle aynı gün yerine getirilir.

(4) İşveren, yerine getirildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde, yetkili iş mahkemesinde işin durdurulması kararına itiraz edebilir. İtiraz, işin durdurulması kararının uygulanmasını etkilemez. Mahkeme itirazı öncelikle görüşür ve altı iş günü içinde karara bağlar. Mahkeme kararı kesindir.

(5) İşverenin işin durdurulmasını gerektiren hususların giderildiğini Bakanlığa yazılı olarak bildirmesi hâlinde, en geç yedi gün içinde işyerinde inceleme yapılarak işverenin talebi sonuçlandırılır.

(6) İşveren, işin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödemekle veya ücretlerinde bir düşüklük olmamak üzere meslek veya durumlarına göre başka bir iş vermekle yükümlüdür.

(7) (Ek: 4/4/2015-6645/2 md.) Çok tehlikeli sınıfta yer alan ve ihale ile alınan işlerde; teknolojik gelişme, iş gücü kapasitesinin artırılması, üretim metotlarında yenilik gibi bir kısım unsurlar sağlanmadan üretim ve/veya imalat planlarına, iş programlarına aykırı hareket edilerek üretim zorlaması nedeniyle hayati tehlike oluşturacak şekilde çalışma biçimleri, işin durdurulma sebebi sayılır.

(8) (Ek: 4/4/2015-6645/2 md.) İşyerinde durdurulan işlerde izinsiz çalışma yaptıran işveren veya işveren vekillerine üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir." hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığının 08/10/2015 tarihli Heyet Kararı ile, davacı Kuruma ait Kozlu Taş Kömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğü unvanlı işyerinin yeraltı çalışmalarında işin durdurulmasına karar verildiği; davacı Kurum tarafından söz konusu kararın kaldırılması için Zonguldak 2. İş Mahkemesine itirazda bulunulduğu; anılan Mahkemece verilen 11/11/2015 tarih ve E:2015/1013, K:2015/903 sayılı kararla davanın kabulü ile işin durdurulması kararının kaldırılmasına kesin olarak karar verilmesi üzerine, Mahkeme kararıyla işin durdurulmasının hukuka aykırı olduğunun ortaya konulduğundan bahisle, söz konusu iş durdurma kararının uygulanması sonucu davacı tarafından, üretim yapılamaması nedeniyle oluştuğu ileri sürülen zararın tazmini istemiyle, 15/12/2015 tarih ve 6619 sayılı dilekçe ile, davalı idareye başvuru yapıldığı; bu başvurunun davalı idarenin 08/02/2016 tarih ve E.317 sayılı işlemi ile reddi sonrasında, bu işlemin iptali ile ıslah ve fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1,00 TL maddi zararın başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle bakılan iş bu tazminat davasının açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakılan davada; dava dilekçesinde 08.10.2015 tarihli Durdurma Kararı sonucunda oluştuğu ileri sürülen zarara karşılık talebin reddine dair işlemin iptali istenilmiş olmakla birlikte davanın, Zonguldak İş Mahkemesinde, İş Teftiş Kurul Başkanlığı'nın "İş Durdurma" kararının iptali için başvuru ele alınmış ve Zonguldak İş Mahkemesince 11.11.2015 tarihinde kesin olarak verilen "İşin Durdurulması Kararının Kaldırılmasına" şeklindeki kararın uygulanması sonucunda oluştuğu ileri sürülen maddi zararın tazminine ilişkin açılmış bir dava mevcuttur.

Gerek bu nedenle, gerekse 6331 sayılı Yasa'nın 25. Maddesi uyarınca tesis edilen "durdurma" kararının mahkeme kararıyla iptal edilmiş olması nedeniyle oluştuğu öne sürülen zararın Bakanlıklarınca karşılanması talebinin mümkün bulunmadığı yolundaki davalı idarenin dava konusu işleme ilişkin gerekçesi dikkate alındığında, davacı Kurumun uyuşmazlık konusu ettiği tazminatın ödenmesi istemli başvurusunun reddi yolundaki işbu davaya konu olan işlemin, davalı idarenin tazmin sorumluluğunu doğurduğu ileri sürülen ilk işleminden bağımsız bir işlem olarak nitelendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Bu durumda, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2.maddesinde sözüedilen idari yargıda dava konusu edilebilecek idari bir işlemden doğan tam yargı davası niteliği taşımaması karşısında, işin durdurulmasına ilişkin işlem gibi, işin durdurulmasına ilişkin işlemin sonucu ortaya çıktığı iddia edilen maddi zararın tazminine yönelik istemin de görüm ve çözümünün adli yargı yerince yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle adli yargının görevli olduğuna, Ankara 42. İş Mahkemesince verilen 10.7.2017 gün ve E:2017/337, K:2017/489 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 42. İş Mahkemesince verilen 10.7.2017 gün ve E:2017/337, K:2017/489 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 26.02.2018 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Şükrü BOZER	MehmetSuna AKSU	TÜRE

Üye	ÜyeÜye	
Alaittin Ali ÖĞÜŞ	Süleyman HilmiTurgay Tuncay AYDIN	VARLI